

Франів І.А.

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри індустрії гостинності та сталого розвитку,
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Васильюк С.В.

кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри технології біологічно активних сполук, фармації та біотехнології,
Національний університет «Львівська політехніка»

Franiv Ihor

V.I. Vernadsky Taurida National University

Vasylyuk Sofiya

Lviv Polytechnic National University

БІОЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

У статті здійснено аналіз біоекономічного потенціалу Західного регіону України. Виокремлено актуальні економічні комплекси для досліджуваного регіону з числа всіх економічних комплексів. Представлено шляхи їх розвитку з метою реструктуризації економічного потенціалу Західного регіону України. Досліджено найпотужніші галузі Західного регіону України. Представлено шляхи реструктуризації слабозвинених підприємств досліджуваних галузей. Обґрунтовано перспективи розвитку виробничо-господарських структур біоекономічного спрямування. Доведено, що реструктуризацію економічного потенціалу Західного регіону України слід проводити у таких напрямках: посилення збалансованості соціально-економічного і екологічного розвитку; упровадження інновацій у всіх галузях господарства Західного регіону України; інноваційний розвиток виробничої, комунікаційно-інформаційної, соціальної інфраструктури; інтенсивний розвиток рекреаційного комплексу та ін.

Ключові слова: біоекономіка, регіональна економіка, Західний регіон України, розміщення підприємств, економічний потенціал.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення біоекономіка є сектором, що невпинно розвивається та володіє величезним потенціалом. Вона охоплює ті сфери економіки, які використовують відновлювані біологічні ресурси, забезпечує лише в межах Європи зайнятість для понад 17 млн людей. Тим не менше багато європейських регіонів, до яких, на жаль, належить і Україна, ще не повністю використовують свій біоекономічний потенціал, зосереджуючись на викопних ресурсах, тому, безперечно, актуальним є концентрування зусиль на зацікавленні вповноважених суб'єктів як на державному, так і на регіональному рівні на переході від ресурсозатратної економіки до перспективної ресурсозберігаючої економіки, надаючи їм необхідний інструментарій та рекомендації для розроблення й упровадження ефективних та обґрунтованих програм і стратегій сталого розвитку біоекономіки як у регіонах, так і в державі у цілому з метою виведення України на належний високий рівень серед регіонів біоекономіки в Європі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «біоекономіка» виникло доволі недавно. Сектори та галузі біоекономіки ґрунтуються на широкому колі різноманітних наук та негласних знань, промислових

та стимулюючих технологій і, як наслідок, володіють потужним інноваційним потенціалом.

Біоекономіка є новим напрямом у науці, сформованим у ході глобальних трансформаційних процесів під впливом революційних змін у природничо-науковій сфері. Поштовхом до формування цього перспективного напрямку є значний поступ, насамперед, у біологічних науках. Їх розвиток із використанням між- і трансдисциплінарних підходів дав змогу отримати синергетичний ефект від наукової кооперації біології, фізики, хімії, економіки, математики, екології, географії, кібернетики та інформаційних технологій. Цілісний погляд на науку є значно складнішим, але водночас може виявитися набагато кориснішим, ніж вивчення окремих дисциплін. Так, симбіоз перелічених дисциплін у кінцевому підсумку трансформувався у вищезгаданий новий перспективний науковий напрям, основою якого прийнято вважати біотехнології завдяки їх багатогранності та здатності поєднувати практичні навички, фундаментальні знання та інноваційні технології цілої низки інших наук [1].

Певній систематизації понятійного апарату досліджень біоекономіки, обґрунтуванню принципів формування її складників, зокрема таких, як біоенергетика,

біотехнології (зокрема, зелені біотехнології) та органічне виробництво, присвячено роботи цілої низки учених, серед яких: Г. Дейлі [2], І. Матеску, С. Попеску, Л. Паун, Г. Роата [3], Дж. Альбрехт, Д. Карез, П. Кюнінгам, Л. Дарода, Р. Манція, Л. Мате, А. Рашка, М. Карус, С. Піотровський [4], С.М. Федина, Б.Л. Ковальов, В.М. Ігнатченко [5], М. Талавирия [6], А.М. Прошалікіна [7], В. Бугайчук, І. Грабчук [8] та ін.

В. Новіков, Ю. Сидоров, О. Швед [9], Д. Гродзинський, О. Дембновецький, О. Левчук [10], Т.К. Кваша, О.Ф. Паладченко [11] присвятили свої роботи питанням розвитку біотехнології як підґрунтя біоекономіки.

Оскільки основними галузями промисловості, які розглядає біоекономіка, є ті, що використовують відновлювані біологічні ресурси із суші та моря (врожаї, тварини та мікроорганізми, ліси, риба) для продукування продуктів харчування, медпрепаратів, матеріалів, енергії тощо, то доцільно приділити увагу й роботам, що вивчають проблематику природно-ресурсного потенціалу.

Оцінці природних ресурсів Західного регіону України присвячено багато робіт починаючи з найдавніших, наприклад роботи С. Рудницького «Карта природних багатств Східної Галиччини» [12], О.Т. Ващенко «Природні ресурси західних районів УРСР» [13], до робіт сучасників С.П. Кузика, Я.Є. Іваха, П.В. Жука, К.І. Геренчука, Ф.Д. Заставного, О.І. Шаблія, В.С. Кравціва, В.П. Руденка [14–16].

Таким чином, аналізуючи наявні напрацювання, можна стверджувати, що біоекономіка як інноваційний і перспективний напрям науки та практики, сформована на засадах між-, транс- і мультидисциплінарних принципів, може сприяти прогресу у вирішенні важливих економічних, соціальних та екологічних проблем найближчих десятиліть.

Формулювання цілей статті. Аналіз біоекономічного потенціалу Західного регіону України з метою визначення його сучасного стану і представлення актуальних шляхів подальшого розвитку для здійснення реструктуризації економіки Західної України під сучасний світовий економічний лад.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи Західний регіон України, зазвичай розглядають вісім областей: Львівську, Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Рівненську, Хмельницьку, Тернопільську та Чернівецьку.

За В. Руденком зробити висновок про природно-ресурсний потенціал можна на основі суми споживчої вартості земельних, лісових, водних, мінеральних, фауністичних та природно-рекреаційних ресурсів [14]. Автор провів економіко-географічну оцінку природно-ресурсного потенціалу України.

На Західний регіон припадає близько 17,99% загальнодержавного потенціалу (рис. 1). Із них найбільша частка відводиться земельним ресурсам (8,18%). У розрізі регіону найвищим природно-ресурсним потенціалом характеризується Львівська область (3,77%), слідом за нею йдуть Хмельницька (2,67%), Закарпатська, (2,46%) Івано-Франківська (2,26%) та Тернопільська (2,11%) області.

Варто зауважити, що у Львівській області показник природно-ресурсного потенціалу попри найвище значення є ще й найбільш збалансованим за видами ресурсів. Зокрема, найбільше, приблизно третина потенціалу, припадає на земельні ресурси (1,1%), а решта доволі рівномірно розподіляється між водними (0,85%), мінеральними (0,85%), природно-рекреаційними (0,54%), лісовими (0,42%) та фауністичними (0,01%) ресурсами (рис. 2).

Аналогічно Львівській області земельні ресурси переважають й у інших областях Західного регіону за

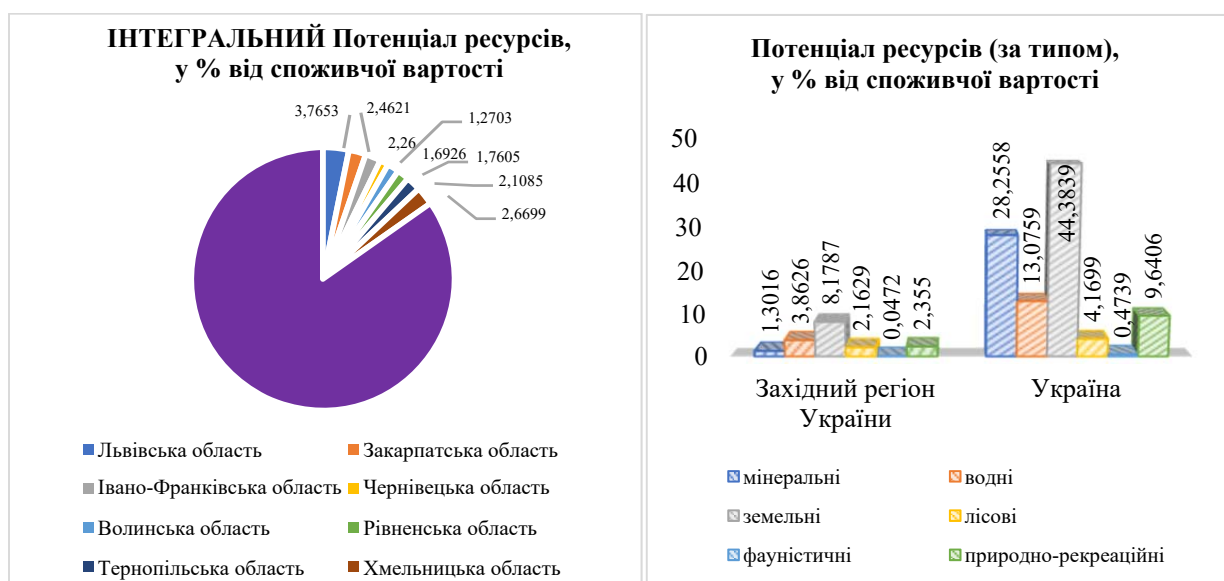

Рис. 1. Природно-ресурсний потенціал Західного регіону України

Джерело: авторська розробка на основі [14]

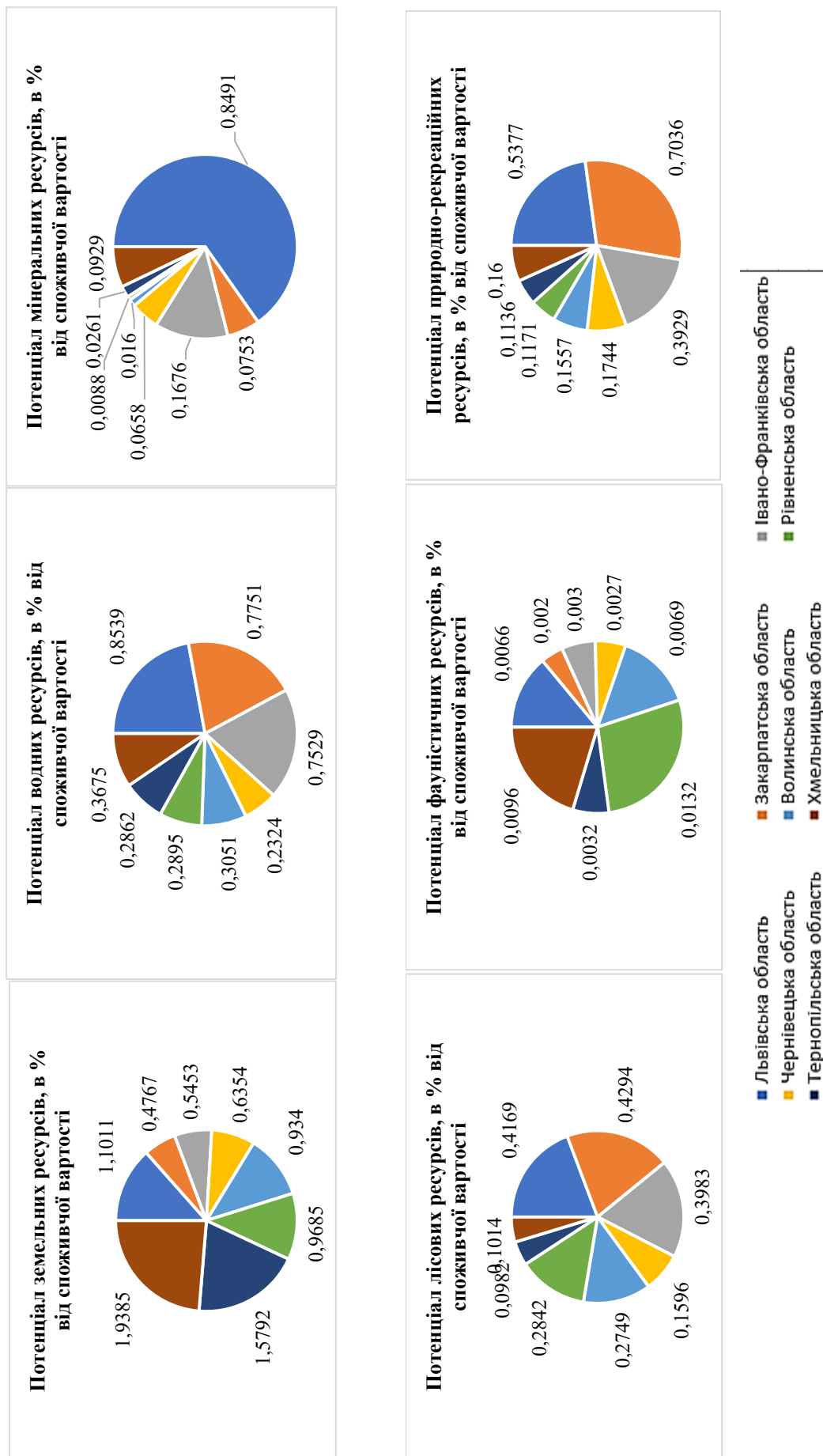

Рис. 2. Оцінка природно-ресурсного потенціалу Західного регіону України за видами природних ресурсів.

Джерело: авторська розробка на основі [14]

винятком Івано-Франківської та Закарпатської областей, де переважають водні ресурси.

Сукупна вартість земельних ресурсів Західного регіону становить 45%, а найвищі їх частки завдяки високій природній родючості та/або найбільшій частці ріллі (у Хмельницькій і Тернопільській областях частка ріллі становить понад 60% площі території) притаманні волинським (~50%) та подільським (~75%) областям.

Гірша ситуація із землями, придатними для сільськогосподарства, спостерігається у гірських районах Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей. Водночас потенціал земельних ресурсів деяких північно-східних районів Буковини і Прикарпаття все ж мають значний потенціал [16]. Порівняно з іншими регіонами України земельні ресурси Західного регіону дещо поступаються, водночас завдяки сприятливим умовам зволоження їхні властивості порівняно із земельними ресурсами країн Європи є доволі високими, поступаючись лише землям Угорщини та деяких регіонів Франції.

Завдяки сприятливим ґрунтово-кліматичним умовам в регіоні розвивається агропродовольчий комплекс, орієнтований на продукування якісних продуктів більшості підгалузей харчової промисловості (молокопереробної, м'ясної, спиртової, виноробної, цукрової, плодоовочевої, крохмалопатокової, борошномельної тощо). АПК Західного регіону представлено такими галузями, як:

- рослинництво і тваринництво;
- промислова переробка сільськогосподарської продукції;
- виробництво засобів та матеріалів для потреб АПК (сільськогосподарське та продовольче машинобудування, виробництво мінеральних добрив та пестицидів, мікробіологічне та комбікормове виробництво, виробнича та соціальна інфраструктура (заготівля, зберігання, транспортування і реалізація продукції)).

Рослинництво досліджуваного регіону представлено такою цінною культурою, як озиме жито, значну частку посівів якого зосереджено у Поліссі (~60%), Прикарпатті та лісостепових районах регіону. Завдяки наявним кліматичним змінам та розвитку механізації праці сільське господарство Західного регіону все частіше переорієнтовується на затребувані на світовому продовольчому ринку олійні культури: соняшник, ріпак, сою, кукурудзу. У незначних кількостях вирощують також гречку, просо, зернобобові.

У досліджуваному регіоні також вирощують цукровий буряк, найбільші насадження якого є у Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій областях.

Практично в усіх областях Західного регіону поширене овочівництво з найбільшою концентрацією поблизу великих міст чи промислових районів. У Закарпатті є великі виноградні насадження та найкраще серед інших областей Західного регіону розвинене садівництво.

Великою проблемою, пов'язаною із земельними ресурсами Західного регіону, впродовж останніх років

стає зменшення частки орних земель. Найгостріше ця проблема постає на Поліссі і Прикарпатті, що, ймовірно, пов'язане з низькою (через занедбані меліоративні системи чи наявність щебенюватих та галькових ґрунтів) природною родючістю земель у цих районах. Несприятлива ситуація у цих районах підсилюється також збільшенням відмов (через трудову міграцію чи неспівмірний до залучених зусиль дохід) від обробки земель, які були взяті у приватну власність для ведення садибного господарства.

Скорочення площ орних земель та зменшення внаслідок занепаду скотарства кількості сіножатей та пасовиськ веде до забур'янення закинутих земель рослинами шкідниками (борщівник, осот тощо), негативно впливаючи на сусідні оброблювані території та природні й культурні луки. Погіршення видового складу травостою, а також можливість заростання закинутих земель чагарниками чи невеликими лісовими масивами можуть спричинити багато проблем для використання таких земель у майбутньому.

До областей, де спостерігається найбільше скорочення площ ріллі, належать Львівська, Хмельницька та Волинська. Натомість зростання орних земель протягом останніх років спостерігалось лише в Закарпатській області [16].

Щодо тваринництва, то в Західному регіоні розвиваються птахівництво, грубововняне вівчарство (Карпати), молочно-м'ясне скотарство і свинарство (західна частина поліського АПК), ставкове рибництво, бджільництво, звірівництво і шовківництво.

Загальнонаціональне та міжнародне значення мають водні ресурси Західного регіону України, які становлять ~40% водного стоку України, з яких приблизно 50% – це поверхневий стік, а 60% – підземний [17]. На його території формуються річкові стоки Західного Бугу, Сяну, Дністра, Тиси, Прута, Дніпра, Південного Бугу, Вісли, Серету та менших річок, які важливі не лише для зрошування України, а й земель сусідніх Угорщини, Молдови, Польщі, Румунії. Поверхневий стік річок регулюють невеликі масиви заповідних боліт, які ще збереглися на Поліссі і сприяють збереженню біорозмаїття.

Більшість районів досліджуваного регіону володіють водними ресурсами у значно більших кількостях, аніж необхідно для забезпечення власних потреб, що є хорошою перспективою для розвитку водомістких виробництв. Водночас регіон, окрім Дністровського водосховища та групи Шацьких озер, практично немає водосховищ, що може породити певні проблеми у маловодні роки. Щодо співвідношення поверхневого та підземного стоків, то впродовж останніх років через збільшення у регіоні забору води з підземних джерел (наприклад, для забезпечення індивідуального водопостачання у сільській місцевості) та збільшення забудованих і забрукованих площ відбувається різке зниження рівня ґрунтових вод і збільшення поверхневого стоку.

Західний регіон України характеризується найвищою лісистістю, де переважають хвойні ліси (сосна,

ялища, ялина) та твердолистяні породи: дуб, явір, ясен, бук, клен, які є високоліквідним товаром на європейському та українському ринках [18–20]. До областей із найвищим запасом деревини на одиницю площі відносять Закарпатську, Івано-Франківську та Чернівецьку (ліси Карпат). Цінним ресурсом є також мішані ліси Волинської та Рівненської областей. Наявність у Західному регіоні заповідних територій та великих площ, укритих природною рослинністю, сприяє приросту таких цінних біоресурсів, як лікарські рослини, ягоди та гриби.

Основною і досі не вирішеною проблемою Західного регіону, пов'язаною з його лісовими ресурсами, є незаконні вирубки, які тягнуть за собою не лише матеріальні втрати, а цілу низку негативних природних явищ, таких як посилення ерозії ґрунтів, змив ґрунтового покриву, зсувні процеси, паводки. Варто також зауважити, що увага громадськості здебільшого зосереджена на боротьбі з незаконною вирубкою лісів Карпат, тоді як на Поліссі окреслена проблема також присутня і подекуди, можливо, є більш кричущою. Сприяє такій ситуації те, що частка лісів Полісся, наділених природоохоронною функцією, є найнижчою у досліджуваному регіоні. Більшість лісонасаджень Волинської та Рівненської областей (~3/4) із дубовими, сосновими, березовими і вільховими породами дерев відводиться під виробництво деревини, а завдяки певним природним умовам (плоскому рельєфу, відсутності ерозії, доволі швидкому самовідновленню лісу, легшому перегниванню лісосічних відходів) у цих районах легше приховати реальні масштаби вирубок та завдану шкоду, подавши самовідтворені лісові масиви як ділянки з проведеним лісонасадженням.

Висока частка заповідних територій та переважання низькозагребуваних лісовиробничим комплексом порід (бук, граб) дещо сприяють збереженню лісових ресурсів Поділля та Розточчя. Однак розвиток деревообробки (наприклад, збільшення використання пресованого бруса) чи збільшення заготівлі дров, викликане подорожчанням електрики та газу, може стати загрозою і для цих лісів [16].

Таким чином лісовиробничий комплекс Західного регіону України об'єднує низку лісових галузей починаючи з вирощування та експлуатації до глибокої переробки деревини зокрема: лісогосподарство та лісозаготівля, деревообробка, целюлозно-паперова та лісохімічна підгалузі, які зосереджені здебільшого у Карпатському і Поліському районах.

Серед фундаментальних завдань лісогосподарства та лісозаготівлі є забезпечення розширеного лісовідтворення, лісовпорядкування та охорона і захист лісів.

Лісовиробництво Поліського району Західного регіону представлено лісопильною, меблевою, целюлозно-паперовою, лісохімічною, каніфольною, хвоепереробною галузями з найбільшим лісопромисловим центром у Новоград-Волинському.

Лісопромисловість Карпатського району (Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька

області) представляють целюлозно-паперова, лісопильна, фанерна, меблева, лісохімічна промисловість, виробництво деревностружкових і деревноволокнистих плит та інших будівельних деталей із дерева та виробництва оцтової кислоти і клею для меблевої і фанерної промисловості з найбільшими центрами в Жидачеві (виробництво паперу, картону і целюлози), Ужгороді, Івано-Франківську, Брошнєві, Чернівцях (виробництво меблів); Сваляві (меблі і лісохімія), Перечині та Великих Бичках (лісохімія), Рахові (виробництво картону), а також у Вигоді, Надвірній, Рожнятові, Стрию, Сколе та Львові.

Аналізуючи лісопромисловий комплекс Західного регіону, можна простежити, що майже половина працюючих зайнята у виробництві меблів.

Лісохімічний підкомплекс здебільшого концентрується на хімічній переробці деревини і розташовується поблизу лісосировинних районів, наприклад Перечинський, Свалявський, Великобичківський лісохімічні комбінати Закарпатської області чи центри лісохімії Славута і Вигода Хмельницької та Івано-Франківської областей відповідно.

Розвиток лісопромислового виробництва значно залежить від наявності деревної сировини, запаси якої обмежені, що вказує на необхідність раціонального використання наявних лісових ресурсів та пошуку альтернативних ресурсів і технологій.

Природно-рекреаційний потенціал Західного регіону становить майже чверть згаданого потенціалу України у цілому, де найвищі частки припадають на Закарпатську (0,70%), Львівську (0,52%), Івано-Франківську (0,39%) та Чернівецьку (0,17%) області (рис. 2) [14]. Це сприяє розвитку рекреаційної діяльності (гірськолижний, пішохідний, пізнавальний туризм) на його території. Попит на такі послуги лише з урахуванням потреб туризму і відпочинку оцінюється у понад 4 млн осіб на рік (без урахування короткочасного). Ще приблизно в 2 млн осіб на рік можна оцінити потреби в санаторно-курортному лікуванні на базі мінеральних вод досліджуваного регіону.

Підвищенню потенціалу природно-рекреаційних ресурсів сприяє наявність синергійного ефекту від його поєднання з історико-культурними ресурсами (діючі сакральні об'єкти, пам'ятки архітектури, збережені народні традиції, мальовничі ландшафти тощо).

Важливим моментом для розвитку рекреаційної сфери є наявність у регіоні доволі великих площ, які віднесені до природно-заповідного фонду (39,3% від ПЗФ України) [21]. У розрізі регіону найбільша частка природно-заповідних територій є в Івано-Франківській (15,71%) та Хмельницькій (15,15%) областях, а найменша – у Львівській (7,13%). Потенціал біологічного та ландшафтного різноманіття Західного регіону сприяє поступовому збільшенню площ природно-заповідного фонду, враховуючи й те, що він порівняно з країнами Західної Європи ще не є оптимальним (ПЗФ Німеччини – 27,9%, Польщі – 32,5%) [16].

Структура рекреаційних послуг регіону дуже

схожа до послуг держав-сусідів: Словаччини, Польщі, Угорщини, проте інфраструктурне забезпечення та якість самих послуг часто не відповідають міжнародним стандартам, що, ймовірно, й є поясненням у 8–10 разів меншої сумарної місткості рекреаційних об'єктів порівняно із закордонними, унаслідок чого природно-рекреаційний потенціал Західного регіону використовується лише на 10–12% [22; 23].

Важливим для формування уявлень щодо біоекономічного потенціалу Західного регіону України є оцінка мінеральних ресурсів регіону.

Досліджуваний регіоні характеризується наявністю всіх видів паливних ресурсів (природний газ, нафта, буре і кам'яне вугілля, торф, горючі сланці), однак їхні запаси незначні або вичерпуються, тому часто не можуть забезпечити регіональні потреби.

Оцінюючи паливно-енергетичний комплекс Західного регіону, зазвичай розглядають поклади бурого вугілля Закарпатської області, Львівсько-Волинський вугільний басейн, численні нафтові та газові родовища Прикарпаття.

Львівсько-Волинський кам'яновугільний басейн незначний, оскільки фактично є окраїною більшого польського Люблінського басейну, який нашими сусідами майже не розробляється. Варто також зазначити, що більшість шахт, які видобувають тут вугілля, потребує закриття, оскільки відпрацювали продуктивні пласти, а розроблення перспективніших ділянок (Любельська, Тяглівська) є технологічно складним і в умовах сучасності нерентабельним.

Щодо нафтових та газових родовищ Прикарпаття, то сьогодні їх поклади практично виснажені. Більш перспективними є нафтогазоносні території Закарпаття та Волині, а також родовища сланцевого газу Поділля (Одеське родовище) чи менілітові сланці низькогір'я Карпат, однак із певних причин (відсутність інвесторів, низька вартість вуглеводнів на світовому ринку, відсутність технологій (випадок менілітових сланців) на разі не розробляються.

У регіоні на Поліссі та локально на Передкарпатті є поклади торфу, але їх у сучасних умовах доцільніше використовувати як цінне органічне добриво ніж як паливо.

Енергетика регіону має переважно внутрішньорегіональне значення і представлена Добротвірською та Бурштинською теплоелектростанціями, Хмельницькою та Рівненською АЕС та ін. [24].

Гірничо-хімічна галузь Західного регіону використовує власні мінеральні ресурси (кухонна та калійні солі, самородна сірка тощо) та представлена гірничо-хімічною (добування сірки, калійних солей) і лакофарбовою промисловістю, основною хімією, виробництвом хімічних волокон, хімічних реактивів, пластичних мас і виробів із них [22, с. 153–167].

Західний регіон здавна славився видобутком кухонної солі. Сьогодні її продовжують видобувати лише в Дрогобичі (Львівщина). Солотвинські родовища (Закарпаття), незважаючи на доволі великі поклади через певні технологічні моменти (складні гідрогеоло-

гічні умови, велику енергоємність випаровування солі із розсолів), на разі законсервовані.

У межах Західної України найбільше гірничо-хімічної сировини виявлено у Прикарпатті. Надзвичайно цінними через обмеженість світових запасів є калійні солі Калуського і Стебницького родовищ. Ця сировина використовується для виробництва калійних добрив і низки інших хімічних продуктів. Наприклад, виробниче об'єднання «Оріана» (Калуш) окрім калійних добрив налагодило виробництво магнею.

Багатими на самородну сірку є придністровські родовища Львівської області (Яворів і Новий Розділ). Її як сировину використовує сірчаний комбінат у Ново-яворівську (Львівська область), однак унаслідок значного світового перевиробництва про сильне нарощування потужностей на разі не йдеться.

Щодо основної хімії регіону, то найбільші виробничі центри розташовані поблизу місць видобування сировини чи районах споживання готової продукції, наприклад калійна промисловість розташована у Калуші чи Стебнику, де є поклади калійних солей.

У досліджуваному регіоні є також дрібні поклади ртуті, алюмінієвих руд, поліметалів, золота (Закарпаття) та міді (Волинь), але їх розроблення через падіння цін на рудну сировину у світі є нерентабельним.

Надзвичайним різноманіттям характеризуються ресурси будівельних матеріалів Західного регіону. Вони представлені пісковиками Придністер'я і Карпат, гранітами Рівненщини, вапняками Поділля, значними покладами цегельної і цементної сировини, будівельних і скляних пісків, гіпсів, гравійно-галькових сумішей. Усе це є основою для розвитку промисловості будівельних матеріалів у регіоні. Будівельний комплекс регіону представлено підприємствами, що виготовляють цемент різних марок, азбест, вапно, цеглу, кахель, будівельне скло, залізобетонні конструкції та деталі й які можна розділити на три основні групи: видобуток і обробка будівельної мінеральної сировини (щебінь, гравій, бутовий камінь, пісок тощо); випуск в'язучих матеріалів (цемент, гіпс, вапно); виробництво будівельних конструкцій та інших матеріалів і виробів для стін (залізобетонні та інші конструкції, блоки) [18–20].

Підприємства будівельного комплексу розвиваються в усіх районах регіону з концентрацією поблизу районів індустріального будівництва.

Серед найпотужніших виробництв варто виокремити цементні підприємства Львівської (Миколаїв), Хмельницької (Кам'янець-Подільський), Рівненської (Здолбунів) та Івано-Франківської (Івано-Франківськ) областей, підприємство з випуску залізобетонних деталей розташоване у Львові, виробництво будівельної цегли – у м. Миколаїв (Львівська обл.), виробництво віконного і технічного скла на Львівському скелазаводі.

Вартість будматеріалів у розрахунку на тону продукції є порівняно невисокою, однак значні промислові запаси будівельної сировини (приблизно мільярди тонн) роблять будівельні ресурси найбільш вартісними серед мінеральних.

Не можна оминати увагою й кричущі проблеми регіону, пов'язані з будівельною сировиною. Зокрема, той факт, що значні обсяги будівельної сировини сьогодні видобуваються нелегально чи напівлегально. Така ситуація, на жаль, спричиняє не лише матеріальні втрати, а й значні екологічні проблеми. На Поліссі, особливо у Рівненській області, схожі проблеми спостерігаються під час видобутку унікального органічного мінералу – бурштину.

Певної уваги, особливо в умовах соціальної переорієнтації економіки, заслуговує легка промисловість Західного регіону, що представлена як низкою галузей легкої промисловості, так і групою підгалузей машинобудування і виробництва товарів побутової хімії, які продукують різноманітні товари народного споживання [18–20].

Проводячи аналіз структури легкої промисловості Західного регіону, варто виокремити текстильну промисловість, яку представляють бавовняний комбінат у Тернополі, ткацькі фабрики у Івано-Франківську, Коломиї та Чернівцях, фабрика первинної обробки вовни, виготовлення пряжі та виробів з неї у Дунаївцях (Хмельницька обл.), виробництва килимів і килимових виробів із вовни та синтетичних волокон Прикарпаття (Косів, Криворівня, Коломия) і Закарпаття, переробка льону на Рівненському льонокомбінаті, трикотажне виробництво, зокрема виробництво панчішно-шкарпеткових виробів, у Львівській області.

Важливою ланкою легкої промисловості регіону є її швейна промисловість із найбільшими центрами у великих містах (Львів, Івано-Франківськ, Рівне, Хмельницький).

Окремої уваги заслуговують шкіряно-взуттєва і хутрова галузі Західного регіону. Підприємства шкіряної промисловості є у Львові, продукцію зі штучної сировини (шкірозамінник) випускають підприємства Тернополя, Луцька. Взуттєва промисловість представлена підприємствами, розміщеними у Львові, Хмельницькому. Центрами хутряної промисловості є Тисмениця (Івано-Франківська обл.), Львів.

У досліджуваному регіоні перспективним є розвиток наявного машинобудівного комплексу. Аналіз науково-виробничого потенціалу регіону свідчить про існування необхідних передумов для розвитку сільськогосподарського, автобусного, підйомно-транспортного, хімічного, нафтохімічного, будівельно-шляхового та комунального машинобудування, галузей приладобудування, електротехнічної, радіотехнічної, верстатобудівної, інструментальної та автомобільної промисловості [23].

Важливою особливістю Західного регіону є територіально близьке розташування в просторі природних ресурсів. Це зазвичай має позитивне значення у їх використанні, однак водночас породжує проблему пріоритетності використання того чи іншого природного ресурсу. Яскравим прикладом такого сусідства є Трускавець, відомий своїми унікальними мінеральними водами, поблизу якого розташований Стебник,

де є поклади калійних солей та нафтові і газові родовища Дрогобицького регіону. Загалом Я.Є. Івах та О.Р. Веклін лише у гірських районах Західного регіону наводять десять локальних територіальних поєднань природних ресурсів, більшість з яких включає паливно-енергетичні та/або хімічні ресурси. Автори також вважають, що пріоритетним у розвитку та використанні ресурсів у таких локальних територіальних поєднаннях має бути екологічний складник, а вже потім соціальна та економічна користь від використання наявних природних ресурсів [16].

Слушність такого твердження підтверджує дещо несприятлива екологічна ситуація, яка має місце в Західному регіоні, особливо в осередках розташування шкідливих виробництв, наприклад поблизу Львівсько-Волинського вугільного басейну, Калуського ВО «Хлорвініл», Яворівського і Роздільського ВО «Сірка», Дрогобицької агломерації (Дрогобич, Борислав, Стебник, Трускавець) з її гірничохімічними, нафтопереробними та лакофарбовими виробництвами. Наявність згаданих вище виробництв не лише негативно впливає на навколишнє середовище, а й обмежує розвиток природно-рекреаційного потенціалу [23].

Західний регіон України характеризується значним науково-технічним потенціалом. Регіон налічує понад 100 вищих і близько 300 середніх навчальних закладів, наявна розгалужена система науково-дослідних інститутів. Основний науковий та інтелектуальний потенціал здебільшого зосереджено в обласних центрах [22].

Таким чином, Західний регіон, який характеризується індустріально-аграрним типом господарського комплексу і продукує понад 15% сільськогосподарської та промислової продукції, займає вагомe місце в економіці України.

Забезпечення подальшого сталого розвитку регіону шляхом формування перспективної сьогодні біоекономіки має відбуватися з урахуванням проаналізованої вище ресурсної бази, поточного рівня розвитку технологій і виробництва, рівня інфраструктури, особливостей поведінки та ментальності суб'єктів господарювання, державної політики і навіть специфіки історичного розвитку.

Розвитку біоекономіки може сприяти посилення взаємодії між наявними у регіоні галузями економіки та розвитком потенціалу їхньої екологічної безпеки. Із цього погляду у стратегіях розвитку біоекономіки багатьох країн передбачена державна цільова підтримка цілої низки галузей: АПК, хімічна (включаючи виробництво біопластику), побутова хімія, біоенергетика (біопаливо), інноваційні біотехнології, біоінженерія, харчова, рибна, лісова та деревопереробна, фармацевтична, машинобудування, легка промисловість, охорона здоров'я [25; 26].

В Україні, на жаль, ще не сформована національна модель розвитку біоекономіки і немає стратегій, які б регламентували розвиток такого типу економіки чи її окремих складників. Проте в нашій державі є передумови для розвитку низки складників біоекономіки,

які сформувалися у відповідь на виклики сучасності з урахуванням наявних ресурсних, виробничих та технологічних можливостей на основі приватних ініціатив із переходу виробників на новий тип виробництва для збільшення конкурентних переваг на зовнішніх ринках.

Завдяки наявності значного ресурсного потенціалу (відходи сільського господарства, лісові ресурси) та відповідних технологій (метанове зброджування тваринницької біомаси, переробка сільськогосподарської сировини, анаеробна ферментація біомаси, очистка стічних вод, переробка сміттєзвалищ тощо) спостерігається значний потенціал розвитку біоенергетики. Зокрема, у 2017 р. частка біопалива у загальному постачанні первинної енергії становила 6,51% (3681 тис т н. е.) [27].

Усе більшої популярності набуває органічне землеробство. Для його подальшого розвитку в Україні є як належні ресурси і технології, так і розроблено систему сертифікації та перевірки. У 2018 р. органічне землеробство провадили 588 господарств, а площа сертифікованих сільськогосподарських угідь становила 0,67% від загальної площі с/г угідь (~289 тис га) [27].

Спостерігається в Україні й розвиток біотехнологічної галузі, хоча її рівень порівняно зі світовим є ще доволі низьким. Вона представлена незначною кількістю підприємств, серед яких: Ладизинський завод біо- і ферментних препаратів «Ензим», Обухівське ВАТ «Стиролбіохім» (Київська обл.), Новоград-Волинський завод кормових добавок, ЗАТ «Запоріжбіосинтез» (м. Запоріжжя), Запорізький дослідний біохімічний завод концерну «Укрмедпром» (м. Запоріжжя), Біомедпрепарати «Вітротест» (м. Київ), Київський завод бакпрепаратів «Біофарма», «Біолік» (м. Харків), ЗАТ «Технолог» (м. Умань), «Дніпрофарм» (м. Дніпро), «Фармбіотек» (м. Київ), «Біостимулятор» (м. Одеса), «Індар» (м. Київ), Межиріцький вітамінний завод (с. Межирічка, Кіровоградська обл.) і низка невеликих фірм, які випускають або реалізують фармацевтичні біопрепарати медичного призначення, котрі забезпечують 9% вітчизняного ринку імунобіотехнологічними препаратами власного виробництва. Щодо продукції промислової біотехнології (кормові білки та амінокислоти, засоби захисту рослин, антибіотичні субстанції сільськогосподарського і медичного призначення, ферменти промислового призначення, продукти біоконвер-

сії тощо), то частка вітчизняного продукту настільки низька, що ринок можна вважати майже незаповненим згаданим продуктом [9].

Таким чином, навіть попри відсутність системної підтримки з боку держави можна вважати, що процес формування національної біоекономіки уже розпочато. Західний регіон при цьому має усі передумови, щоб стати ключовим у її розвитку. Він має хороші перспективи для розвитку вітрової, сонячної і геотермальної енергетики, майже половина ще не використаних гідроенергетичних ресурсів України розташовані саме тут, десятки мільйонів тонн органічних відходів регіону можуть слугувати сировиною для виробництва біогазу, впровадження найновіших технологій та екологізації агропродовольчого виробництва може сприяти використанню земельних ресурсів регіону для органічного землеробства.

Зручне економіко-географічне положення регіону та розвиток його інфраструктури і природно-рекреаційних ресурсів є потужною основою для розбудови сфери туризму і санітарно-курортного комплексу та зацікавлення ними іноземних туристів.

За продовження існуючих кліматичних тенденцій Західний регіон після проведення масштабних робіт із регулювання водного стоку може стати гарантом водної безпеки як України, так і сусідніх держав.

Реалізація окреслених перспектив, безумовно, потребує значного фінансування, непосильного державі. Ця проблема може знайти вирішення шляхом пошуку іноземних інвестицій та залучення приватного сектору в природно-ресурсний менеджмент, особливо у сфері альтернативної зеленої енергетики та використання відновних і рекреаційних ресурсів як перспективних точок росту економіки.

Висновки. Можемо обґрунтовано стверджувати, що реструктуризацію економічного потенціалу Західного регіону України слід проводити у таких напрямках: посилення збалансованості соціально-економічного і екологічного розвитку; упровадження інновацій у всіх галузях господарства; інноваційний розвиток виробничої, комунікаційно-інформаційної, соціальної інфраструктури; інтенсивний розвиток рекреаційного комплексу та ін.

Подальші дослідження стосуватимуться аналізу питань агломераційних процесів Західного економічного регіону України.

Список літератури:

1. Теория и практика развития биоэкономики: инновации, цифровизация, трансформация / И.А. Максимцев и др. Санкт-Петербург : СПбГЭУ, 2019. 154 с.
2. Daly H. Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development. Boston : Beacon Press, 1996. 253 p.
3. Bioeconomy. What is bioeconomy? How will bioeconomy develop the next two Decades / I. Mateescu et al. *Studia Universitatis «Vasile Goldiș»*, *Seria Științele Vieții*. 2011. № 2. P. 451–456.
4. The Knowledge Based Bio-Economy (KBBE) in Europe: Achievements and Challenges / J. Albrecht et al.
5. Федина С.М., Ковальов Б.Л., Ігнатченко В.М. Біоекономіка: сутність поняття, стратегії, стан та перспективи розвитку форм в Україні. *Механізм регулювання економіки*. 2019. № 3. С. 16–27.
6. Розвиток біоекономіки та управління природокористуванням / М.П. Талавіря та ін. Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2012. 353 с.

7. Прошалікіна А.М. Передумови становлення та розвитку біоекономіки. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення: 01.05.2021).
8. Бугайчук В.В., Грабчук І.Ф. Біоекономіка та її роль у розвитку сучасного суспільства. *Економіка АПК*. 2018. № 5. С. 110–114.
9. Новіков В., Сидоров Ю., Швед О. Тенденції розвитку комерційної біотехнології. *Вісник НАН України*. 2008. № 2. С. 25–39.
10. Гродзинський Д., Дембовецький О., Левчук О. Обрії вітчизняної біоенергетики. Внесок учених НАН України в розв'язання проблем виробництва рідкого біопалива. *Енергоресурс*. 2008. № 1 URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/K.Лебедева/handle/123456789/2084> (дата звернення: 01.05.2021).
11. Кваша Т.К., Паладченко О.Ф. Розвиток біотехнології як пріоритетного напрямку української економіки. *Проблеми науково-технологічного та інноваційного розвитку*. 2010. № 3. С. 14–17.
12. Rydnutskiy S. Map of natural wealth of Eastern Galicia. Wien, 1922.
13. Вашенко О.Т. Природні ресурси західних районів УРСР. Львів: Книжково-журнальне видавництво, 1959. 131 с.
14. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України: підручник: у 3-х ч. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. 552 с.
15. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 734 с.
16. Івах Я.Є., Веклін О.Р. Проблеми раціонального використання природно-ресурсного потенціалу західного регіону України. Людина та довкілля. *Проблеми неоекології*. 2017. № 3–4(28). С. 9–21.
17. Щербак А. Водний кадастр. Географічна енциклопедія України: у 3-х т. / редкол.: О.М. Маринич (відп. ред.) та ін. Київ: Українська радянська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1989. Т. 1.
18. Луцишин П.В. Вступ до економічної і соціальної географії. Київ: НМКВО, 1993.
19. Паламарчук М.М., Паламарчук О.М. Економічна і соціальна географія України з основами теорії. Київ: Знання, 1998. 415 с.
20. Соціально-економічна географія України: навчальний посібник / за ред. О.І. Шаблія. Львів: Світ, 2000. 680 с.
21. Інформація про природно-заповідний фонд України станом на 01.01.2016. Відповідь на запит на публічну інформацію / Міністерство екології та природних ресурсів України. Департамент екомережі та природнозаповідного фонду. URL: <http://www.menr.gov.ua/access/presentation> (дата звернення: 01.05.2021).
22. Прогноз розвитку і розміщення продуктивних сил України до 2015 року. Київ: РВПС України НАН України, 2004. 370 с.
23. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2021).
24. Розміщення продуктивних сил. URL: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/619/20/> (дата звернення: 01.05.2021).
25. Meyer, Rolf. (2017). Bioeconomy Strategies: Contexts, Visions, Guiding Implementation Principles and Resulting Debates.
26. Thomas Dietz, Jan Börner, Jan Janosch Förster and Joachim von Braun (2018). Governance of the Bioeconomy: A Global Comparative Study of National Bioeconomy Strategies.
27. Формування складників національної біоекономіки України в умовах прискорення науково-технічного прогресу: монографія / Д. Гонта та ін. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 233 с.

References:

1. Maksymtsev Y.A. (2019) Teoriya y praktyka razvytyya byoekonomyky: ynnovatsyy, tsyfrovyzatsyya, transformatsyy [Theory and practice of bioeconomy development: innovations, digitalization, transformation]. SPb.: Yzd-vo SPbHÉU, 154 p. (in Russian)
2. Herman D. (1996) Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development. Boston: Beacon Press, 253 p. (in English)
3. Mateescu I. (2011) Bioeconomy. What is bioeconomy? How will bioeconomy develop the next two Decades / I. Mateescu, S. Popescu, L. Paun, G. Roata, A. Bancila, A. Oancea. *Studia Universitatis «Vasile Goldiş», Seria Ştiinţele Vieţii*, no 2, pp. 451–456. (in English)
4. J. Albrecht; D. Carrez; P. Cunningham; L. Daroda; R. Mancia; L. Máthé; A. Raschka; M. Carus; S. Piotrowski (2010). "The Knowledge Based Bio-Economy (KBBE) in Europe: Achievements and Challenges". (in English)
5. Fedyna S.M., Kovalov B.L., Ihnatchenko V.M. (2019) Bioekonomika: sutnist ponyattya, stratehiyi, stan ta perspektyvy rozvytku form v Ukraini [Bioeconomics: the essence of the concept, strategy, status and prospects for the development of forms in Ukraine]. *Mekhanizm rehulyvannya ekonomiky*, no. 3, pp. 16–27. (in Ukrainian)
6. Talavrya M.P. (2012) Rozvytok bioekonomiky ta upravlinnya pryrodokorystuvanniam [Development of bioeconomics and management of nature]. Nizhyn: Vydavets PP Lysenko M.M., 353 p. (in Ukrainian)
7. Proshchalykina A.M. (2016) Peredumovy stanovlennya ta rozvytku bioekonomiky [Prerequisites for the formation and development of bioeconomics]. *Efektivna ekonomika*, no. 12. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua> (accessed 01 May 2021) (in Ukrainian)
8. Buhaichuk V.V., Hrabchuk I.F. (2018) Bioekonomika ta yii rol u rozvytku suchasnoho suspilstva [Bioeconomics and its role in the development of modern society]. *Ekonomika APK*, no. 5, pp. 110–114.
9. Novikov V., Sydorov YU., Shved O. (2008) Tendentsiyi rozvytku komertsyynoyi biotekhnolohiyi [Trends in commercial biotechnology]. *Visnyk NAN Ukrainy*, no. 2, pp. 25–39 (in Ukrainian)

10. Hrodzynskyy D., Dembnovetsky O., Levchuk O. (2008) Obriyi vitchyznyanoi bioenerhetyky. Vnesok uchenykh NAN Ukrayiny v rozv'yazannya problem vyrobnytstva ridkoho biopalyva [Horizons of domestic bioenergy. The contribution of scientists of the National Academy of Sciences of Ukraine in solving problems of liquid biofuel production]. *Visnyk NAN Ukrayiny, Enerhoresurs*, no. 1. Available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/K.Lebedyeva/handle/123456789/2084> (accessed 01 May 2021). (in Ukrainian)
11. Kvasha T.K., Paladchenko O.F. (2010) Rozvytok biotekhnolohiyi yak priorityetnoho napryamu ukrayinskoyi ekonomiky [Development of biotechnology as a priority of the Ukrainian economy]. *Problemy nauково-tekhnologichnoho ta innovatsiynoho rozvytku*, no. 3, pp. 14–17 (in Ukrainian).
12. Rydnutskiy S. (1992) Map of natural wealth of Eastern Galicia. Wien (in English).
13. Vashchenko O.T. (1959) Pryrodni resursy zakhidnykh rayoniv URSR [Natural resources of the western regions of the USSR]. Lviv: Knyzhkovo-zhurnalne vydavnytstvo, 131 p. (in Ukrainian)
14. Rudenko V.P. (2010) Heohrafiya pryrodno-resursnoho potentsialu Ukrayiny U 3-kh chast.: pidruchnyk [Geography of natural resource potential of Ukraine]. Chernivtsi: Chernivetskyi natsionalnyy universytet, 552 p. (in Ukrainian)
15. Shablii O.I. (2001) Suspilna heohrafiya: teoriya, istoriya, ukrayinoznavchi studiyi [Social geography: theory, history, Ukrainian studies]. Lviv: Vydavnychyy tsentr Lvivskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Franka, 734 p. (in Ukrainian)
16. Ivakh Ya.Ye., Veklyn O.R. (2017) Problemy ratsionalnoho vykorystannya pryrodno-resursnoho potentsialu zakhidnoho rehionu ukrayiny [Problems of rational use of natural resource potential of the western region of Ukraine]. *Lyudyna ta dovkillya. Problemy neoekolohiyi*, no. 3–4(28), pp. 9–21. (in Ukrainian)
17. Shcherbak A. (1989) Vodnyi kadastr. Heohrafichna entsyklopediia Ukrainy : u 3-kh t. / redkol.: O.M. Marynych (vidp. red.) ta in. [Water cadastre. Geographical encyclopedia of Ukraine: in 3 volumes / editor: O.M. Marynych (ed.) And others.] Kyiv: Ukrainka radianska entsyklopediia im. M.P. Bazhana, vol. 1. (in Ukrainian)
18. Lutsyshyn P.V. (1993) Vstup do ekonomichnoyi i sotsialnoyi heohrafiyi [Introduction to economic and social geography]. Kyiv: NMKVO. (in Ukrainian)
19. Palamarchuk M.M., Palamarchuk O.M. (1998) Ekonomichna i sotsialna heohrafiya Ukrayiny z osnovamy teoriiy [Economic and social geography of Ukraine with the basics of theory]. Kyiv: Znannya, 415 p. (in Ukrainian)
20. Shabliya O.I. (2000) Sotsialno-ekonomichna heohrafiya Ukrayiny: navch. posibnyk [Socio-economic geography of Ukraine: Textbook. manual]. Lviv: Svit, 680 p. (in Ukrainian)
21. Informatsiya pro pryrodno-zapovidnyy fond Ukrayiny, stanom na 01.01.2016. Vidpovid na zapyt na publichnu informatsiyu [Information on the nature reserve fund of Ukraine. Response to a request for public information] / Ministerstvo ekolohiyi ta pryrodnykh resursiv Ukrayiny. Departament ekomerezhi ta pryrodnozapovidnoho fondu]. Available at: <http://www.menr.gov.ua/access/presentation> (accessed 01 May 2021) (in Ukrainian)
22. Prohnoz rozvytku i rozmishchennya produktyvnykh syl Ukrayiny do 2015 roku (2004) [Forecast of development and location of productive forces of Ukraine until 2015]. Kyiv: RVPS Ukrayiny NAN Ukrayiny, 370 p. (in Ukrainian)
23. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 01 May 2021) (in Ukrainian)
24. Rozmishchennya produktyvnykh syl [Location of productive forces]. Available at: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/619/20/> (accessed 01 May 2021) (in Ukrainian)
25. Meyer Rolf (2017) Bioeconomy Strategies: Contexts, Visions, Guiding Implementation Principles and Resulting Debates. (in English)
26. Thomas Dietz, Jan Börner, Jan Janosch Förster, Joachim von Braun (2018). Governance of the Bioeconomy: A Global Comparative Study of National Bioeconomy Strategies. (in English)
27. Honta D., Kyrylyuk YE., Proshchalykina A., Ryzhenko N. (2020) Formuvannya skladnykh natsionalnoyi bioekonomiky Ukrayiny v umovakh pryskorennyia nauково-tekhnichnoho prohresu : monohrafiya [Formation of components of the national bioeconomy of Ukraine in terms of accelerating scientific and technological progress: a monograph]. Cherkasy: CHNU im. B. Khmelnytskoho, 233 p. (in Ukrainian)

БИОЭКОНОМИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ЗАПАДНОГО РЕГИОНА УКРАИНЫ

В статье осуществлен анализ биоэкономического потенциала Западного региона Украины. Выделены актуальные экономические комплексы для исследуемого региона из числа всех экономических комплексов. Представлены пути их развития с целью реструктуризации экономического потенциала Западного региона Украины. Исследованы мощные отрасли Западного региона Украины. Представлены пути реструктуризации слаборазвитых предприятий исследуемых отраслей. Обоснованы перспективы развития производственно-хозяйственных структур биоэкономического направления. Доказано, что реструктуризацию экономического потенциала Западного региона Украины следует проводить в следующих направлениях: усиление сбалансированности социально-экономического и экологического развития; внедрение инноваций во всех отраслях хозяйства Западного региона Украины; инновационное развитие производственной, коммуникационно-информационной, социальной инфраструктуры; интенсивное развитие рекреационного комплекса и др.

Ключевые слова: биоэкономика, региональная экономика, Западный регион Украины, размещение предприятий, экономический потенциал.

BIOECONOMIC POTENTIAL OF THE WESTERN REGION OF UKRAINE

An urgent issue today is the introduction into practice of theoretical developments of scientists in both Ukraine and the world in determining the optimal place of spatial orientation of the newly formed business. At the same time, the analysis of the correctness of the spatial orientation of existing enterprises is no less important. Thus, the search for the optimal location for enterprises should be imposed on the prism of the existing economic potential of Ukraine, because it is impossible to find the optimal location for the enterprise without having an idea of which enterprises already exist in the study region, which are planned for construction of this region, and which are not, etc. The article analyzes the bioeconomic potential of the western region of Ukraine. Relevant economic complexes for the studied region are singled out from among all economic complexes. Ways of their development for the purpose of restructuring of economic potential of the western region of Ukraine are presented. It is substantiated that the ecological situation in the western region of Ukraine tends to be unfavorable. It is determined that the western region occupies an important place in the economy of Ukraine, producing about 15 percent of industrial and agricultural products. Here the industrial-agrarian type of economic complex was formed. The leading industries of the region are forestry, woodworking, pulp and paper, chemical and petrochemical, mechanical engineering and metalworking, light and food industries. The dominant place in the branch structure of industry is occupied by mechanical engineering and metalworking. The most powerful branches of the western region of Ukraine are investigated. The ways of restructuring of underdeveloped enterprises of the studied branches are presented. Prospects for the development of production and economic structures of bioeconomic orientation are substantiated. It is proved that the restructuring of the economic potential of the western region of Ukraine should be carried out in the following areas: strengthening the balance of socio-economic and environmental development; introduction of innovations in all branches of economy of the western region of Ukraine; innovative development of production, communication and information, social infrastructure; intensive development of the recreational complex, etc.

Key words: regional economy, the western region of Ukraine, facility location, economic potential.